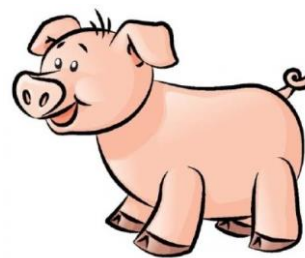

H8 – Kuldudjævning og ammesøer

Ved kuldudjævning sikres, at alle søer passer flest mulige pattegrise og at de forskellige grise passes af de rigtige søer.

1. Kuldudjævning

- Tæl de nyfødte pattegrise ved søerne
- De mindste grise (under 700 gram) placeres ved en mindste-amme
- Kuldudjævning må påbegyndes, når grisene har optaget tilstrækkelig med råmælk
- Tæl søernes funktionsdygtige patter – det kan med fordel gøres inden faring, så du ved hvor mange grise, der kan sættes til soen *)
- Flyt de største overskydende grise fra faringerne til ammesøer
- Flyt så få grise som muligt mellem kuldene.

*) Hvis der er **mælkeanlæg** i farestalden, kuldudjævnes til +2 pattegrise i forhold til antallet af funktionsdygtige patter.

Faktaboks

Indtil 48 timer efter faringen kan man lægge grise til ledige patter hos soen, uden at patten bliver gold forinden.

2. Ammeso

Det anbefales at bruge 2-trins ammesøer. Det er en fordel at have udpeget de søer, der kan bruges som amme-og mellemsoer, dagen før de skal bruges.

Ammesoer:

- modtager de overskydende nyfødte grise
- er en yngre so, i middel huld, som har passet egne grise godt
- har faret for 4-8 dage siden
- modtager ikke flere grise, end den har afleveret
- ved sektioneret drift flyttes til grisenes sektion.

De 4-8 dage gamle grise flyttes til en **mellemsø**, der har været diegivende i mindst 21 dage.

3. Mellemsø

Mellemsøen fravænder grise, som er mindst 21 dage gamle, og modtager 4-8 dage gamle grise fra ammesoen.

Mellemsøer:

- er en so, der er i middel huld, og hvor patterne er tilgængelige for grisene
- har passet egne grise godt
- modtager ikke flere grise, end den har afleveret
- ved sektioneret drift flyttes til grisenes sektion.

H8 – Kuldudjævning og ammesøer

0.	Hvis grisenes sikres råmælk, er det ikke væsentligt for grisens overlevelse eller tilvækst, om den opfostres hos egen mor eller hos en anden so.
0.	Af hensyn til arbejdsbelastningen giver det mindst arbejde at lade flest muligt grise blive hos egen mor.
1.	Kuldudjævning Der kan gå 3-8 timer, før de flyttede grise optager mælk hos den nye so. De nyfødte grise, som flyttes, skal derfor have livskraft til at klare flytningen.
1.	En indikator, på at grisene har fået råmælk nok, er at deres navlestreng er tør helt op til navlestedet.
1.	Store og gamle søer har brug for meget stimulering af yveret for at malke optimalt. Derfor skal de altid have store grise efter kuldudjævning. Det samme gør sig gældende ved syge, nyfarede søer.
1.	Ombytning af grise, der er mere end 48 timer gamle, mellem kuld kan ikke anbefales, fordi smittespredningen øges, og der kommer uro i kuldene og dermed lavere kuldtilvækst.
2.	Ammesoen Hvis ammesoen ligger på maven 3-5 timer efter den har fået et nyt kuld grise, og der ikke er observeret mælkenedlægning: <ul style="list-style-type: none"> • gives soen smertestillende præparat efter dyrlægens anvisninger inden grisene sættes til soen • tildeles soen halm, hør, øl eller lignende. Hvis soen ikke har accepteret grisene efter 8 timer, skal grisene flyttes til en anden ammeso. Og mellemsoen får grise i samme alder og størrelse, som den afleverede til mellemsoen.
2.	Hvis besætningen generelt har udfordringer med, at ammesøerne ikke accepterer grisene, kan det forsøges at lade de nyfødte og soens egne grise gå sammen i farestien i 1 time, inden kuldene adskilles. Det kan <u>ikke</u> anbefales at: <ul style="list-style-type: none"> • ammesoen går uden pattegrise i 1-2 timer, da ammesoen ikke accepterer de nye grise hurtigere af den grund • lade 2 af ammesoens egne grise gå sammen med de nye grise i 12 timer, da det giver uro i kuldet, fordi der er for mange grise ved yveret i for lang tid. Det kan muligvis fungere, hvis antallet af patter stemmer overens med antallet af ammegrise.
3.	Mellemsoen Mellemsoen kan komme i brunst i farestalden, hvis den i en periode ikke har nogle pattegrise at give mælk til. Det er derfor en god ide at mærke mellemsoerne op, så der er ekstra opmærksomhed rettet imod disse den sidste uge inden fravæning samt i løbeafdelingen.
2.+3.	Amme- og mellemsoen I et sektioneret system skal ammesoen og mellemsoen flyttes til en sti i den sektion, som grisene er blevet født i. Denne praksis anbefales, da ammesoen flytter færre sygdomsfremkaldende bakterier end pattegrisene. Når grisene skal fravænes, sker det samtidig med de øvrige grise i sektionen.